

Concept clusterplan Interconnectiviteit 2018

Voortgang

Algemeen

De in 2017 vanuit de regieraad Interconnectiviteit gestelde prioriteiten zijn: het bevorderen van veilige en betrouwbare toegang tot overheidsdienstverlening, het overheidsbreed inzetten van standaarden en het verhogen van het gebruik van voorzieningen en standaarden. Daarop is de volgende voortgang geboekt.

Standaarden

- Het belang van (veiligheids)standaarden was in 2017 een belangrijk onderwerp van gesprek. De voortgang is vastgelegd in de Monitor Open Standaarden 2016.
- Op aangeven van de regieraad Interconnectiviteit en het Forum Standaardisatie heeft het Nationaal Beraad een aantal internetveiligheidsstandaarden toegevoegd aan de pas-toe-of-leg-uit lijst met verplichte standaarden (HTTPS/HSTS, Stix/Taxii).
- In het wetgevingstraject GDI is in de conceptwetgeving een artikel opgenomen met een grondslag om – nader te bepalen – standaarden via AMvB te kunnen verplichten. In de wet worden ook handhaving en toezicht daarop meegenomen. Uit de consultatie van de conceptwet blijkt dat het kunnen verplichten van standaarden over het algemeen wordt toegejuicht.
- In 2016 werd in het Nationaal Beraad een streefbeeld ten aanzien van informatieveiligheid standaarden afgesproken, om ze eind 2017 overal – waar van toepassing – te hebben geïmplementeerd. Halfjaarlijks wordt inzichtelijk gemaakt hoe het staat met de adoptie van deze standaarden. De adoptie blijkt flink gegroeid. Met name gemeenten hebben een enorme inhaalslag gemaakt. De aanpak (streefbeeld afspreken + meten) werkt. Er moet nog een flinke inspanning worden geleverd om het streefbeeld eind 2017 te halen.
- In het Nationaal Beraad is aanvullend op het streefbeeld voor eind 2017, een adoptie-impuls afgesproken om eind 2018 alle overheidswebsites te voorzien van HTTPS en HSTS.

Informatieveiligheid

- De regieraad heeft eind 2016 ingestemd met een claim voor overheidsbrede toepassing van veilige e-mail via Diginetwerk hetgeen in 2017 heeft geleid tot de realisatie van “veiliger digitaal communiceren (VDC)” via Diginetwerk.
- Het is een gezamenlijk streven om tot een baseline informatiebeveiliging overheid (BIO) voor de gehele overheid te komen, die de huidige baselines binnen de overheid vervangt. Dat voornemen wordt gedragen door alle overheidslagen. Naar verwachting is deze BIO eind 2017 als reviewversie gereed.
- Een speciaal georganiseerde regieraad in het teken van informatieveiligheid was bedoeld om met elkaar te bezien of de overheid het onderwerp informatieveiligheid voldoende doorleefd heeft en of de integrale sturing toereikend is. Hierbij waren het ministerie van VenJ en de NCTV bij de voorbereiding en uitwerking betrokken.

Diginetwerk/eDelivery/Digipoort/interconnectiviteit

- De door de regieraad ingestelde Stuurgroep Diginetwerk heeft na het op orde brengen van de sturing van Diginetwerk, zich begin 2017 vooral beziggehouden met het vinden van een nieuw financieringsarrangement. Alhoewel Diginetwerk financieel reeds werd doorbelast, was herijking in het kader van de nieuwe duurzame financiële afspraken nodig. Richting 2018 gaat de stuurgroep zich primair op de inhoudelijke aspecten als doorontwikkeling en potentieel gebruik gaan richten.
- eDelivery is als potentieel onderdeel van de GDI gespreksonderwerp in de regieraad Interconnectiviteit. De regieraad wordt door de beleidsverantwoordelijke (EZ) actief op de hoogte gehouden van de eDelivery ontwikkeling zoals het

succesvol afronden van een proof of concept, een bestuurlijk projectadvies, een project start architectuur en het realiseren van werkende pilotprojecten welke moeten resulteren in een Nederlands aansluitpunt voor Europa (Gateway)¹. De regieraad is verder nauw aangehaakt bij de stuurgroep eDelivery Beleid waarin de voortgang van dit project wordt gemonitord en waar door agendering van voorgenomen besluiten ook de verbinding wordt gelegd met het Nationaal Beraad.

- De doorbelasting van beheer en exploitatie kosten voor alle diensten die gebruik maken van de Digipoort is grotendeels gerealiseerd.
- Het ontwikkelen van een visie op een overheidsplatform voor interconnectiviteit / interoperabiliteit is nog niet verder uitgewerkt. De aanbesteding van de voor onder andere Digipoort gebruikte infrastructuur laag (EASI platform) en het binnen Logius in ontwikkeling zijnde GLOBE platform bieden hier eerste aanzet toe. In 2018 moet dit platform verder vormkrijgen. Agendering in 2017 in de regieraad is dan essentieel.
- Innovatieve ontwikkelingen zoals het toepassen van een Europees satelliet signaal (Galileo) en het beveiligen van Hoogheemraadschapsdata zijn geagendeerd om kennis van buiten naar binnen te halen en om eventuele (bilaterale) vervolgspraken te kunnen maken.

NORA

- Net als in voorgaande jaren is ook het jaarplan NORA besproken. In 2017 is hierin op verzoek van de regieraad focus aangebracht. Naast de drie voorgestelde focusgebieden heeft de regieraad gevraagd ook te werken aan het intensiever koppelen van NORA met haar dochters.

Vooruitblik

De belangrijkste punten voor 2018 zijn:

- PKloverheid is essentieel voor de werking van de GDI en informatieveiligheid. In 2018 wordt een voorstel gedaan voor de toekomst van het PKloverheid stelsel en de activiteiten die nodig zijn om PKloverheid toekomstbestendig te houden. Nieuwe bedreigingen (o.a. kwantum computing) en kansen (o.a. Internet of Things) maken een dergelijk voorstel noodzakelijk.
- De Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) zal naar verwachting eind 2018 gereed zijn. Implementatie zal in 2019 sectorgewijs ter hand genomen moeten worden.
- Blockchain is een technologie die in potentie alle informatie aspecten van de overheid raakt. Er zijn reeds diverse beproevingen, experimenten en pilots geweest², verder is er een nationale blockchain coalitie opgericht met bijbehorende actieagenda³, en heeft de Dutch Blockchain Hackathon een vervolg gekregen⁴. Daarnaast kent elke sector/ministerie wel eigen initiatieven op dit vlak. Vanuit het perspectief van de GDI zal in 2018 worden onderzocht wat er op het gebied van standaardisatie en nog beter delen van “best practices” kan worden gedaan. De vraag is wat er naast de diverse sectorale en organisatie specifieke activiteiten nodig is om een goede overheidsbrede ontwikkeling en gebruik van blockchain te faciliteren. Hierbij kan gedacht worden aan

¹ In juli 2017 is met steun van de Europese Commissie een Proof Of Concept project eDelivery succesvol afgerond. Hierin is samengewerkt tussen Logius, RINIS, DUO, PIANO, de KvK en het ministerie van Veiligheid & Justitie. De partijen hebben met deze Proof Of Concept voortgebouwd op het Europese project e-SENS. In het project Gateway eDelivery zijn in juni 2017 de opgedane kennis uit genoemde PoC, e-SENS, de ervaringen bij e-CODEX/JustID en EESSI door ICTU, Logius en RINIS uitgewerkt tot een bestuurlijk projectadvies over eDelivery. In het verlengde daarvan wordt de komende periode de functionele inventarisatie van requirements en een ontwerp voor Project Start Architectuur op hoofdlijnen voor een eDelivery voorziening afgerond. Deze wordt vervolgens gerealiseerd voor tenminste twee werkende pilotprojecten in de domeinen onderwijs en aanbesteden. Tegelijk worden deze geconsolideerd in onder andere de referentiedomeinen Justitie en Sociale Zekerheid en bij een bredere groep potentiële gebruikers via de NORA-community.

² www.blockchainpilots.nl

³ <https://www.dutchdigitaldelta.nl/blockchain>

⁴ <https://blockchainhackathon.eu/>

beleidsontwikkeling en/of overheidsbrede afspraken/standaarden. Tenslotte zal worden bekeken hoe een meer structurele en veilige experimenteromgeving voor projecten kan worden vormgegeven.

- Met betrekking tot eDelivery zal in 2018 de doorontwikkeling van de gateway worden afgerond en zullen tevens een aantal gebruiksscenario's worden beproefd. Op basis hiervan kan in 2018 ook een raming voor de beheerkosten worden opgesteld.
- Inhoudelijke visie ontwikkelen met betrekking tot een overheidsplatform voor interconnectiviteit/interoperabiliteit. Dit begint met een vraag of er een overheidsbreedplatform nodig is om bepaalde aspecten met betrekking tot interconnectiviteit, interoperabiliteit, informatieveiligheid vorm te kunnen geven. Wellicht is de stuurgroep Diginetwerk een goede plek om het gesprek hierover te voeren.
- Er moet een gedragen beeld komen van welke onderdelen en voorzieningen van de digitale overheid vitaal zijn. Daarover is in de regieraad en in het Nationaal beraad in 2017 een aantal keer gesproken. VenJ/NCTV heeft hier de eindregie, en voor het domein rijksoverheid is BZK de trekker. Belemmerend voor de voortgang is bijvoorbeeld dat het voor bestuurders en beheerders van voorzieningen onvoldoende duidelijk is wat een vitaal verklaring voor hen betekent en welke verantwoordelijkheden daaruit voortvloeien.
- Op financieel gebied moet de doorbelasting van Digipoort worden doorleefd en moet de doorbelasting van de overige voorzieningen worden voorbereid. Verder verdient de komende aanbesteding met betrekking tot Digipoort in 2018 aandacht vanwege de impact op en relaties met verschillende onderdelen van de GDI.
- Informatieveiligheid verdient ook in 2018 blijvende aandacht. Voortdurende druk op adoptie van afgesproken veiligheidsstandaarden blijft nodig. Daarnaast zal de verdere concretisering en uitwerking van BIO (baseline informatiebeveiliging overheid) plaatsvinden.

Financieel overzicht

[IN TE VOEGEN OP LATER MOMENT]